

At sætte masten PÅ

Forberedelse

Gør masten klar

Gør nedenstående som forberedelse, før du lægger båden ved mastekranen, således at pladsen ved kranen optages i kortest mulig tid.

- Kør masten ud af masteskuret og læg den på bukke på riggerpladsen.
- Efterser masten for eventuelle svagheder og ting der behøver reparation. Fiks, udskift, reparér alt efter, hvad du finder.
- Gør masten ren og giv den eventuelt en beskyttende / plejende behandling.
- Montér salinger, vanter og stag.
- Montér windex og andet grej, der bor i mastetoppen.

Hent båden

Hent båden og læg den ved mastekranen.

- Snak hele proceduren ved mastekranen igennem med hjælperne, så alle ved, hvad der skal ske og i hvilken rækkefølge.
- Det er bedst at være 3-5 personer der hjælpes ad.
- Aftal gerne hvem der gør hvad, så rollerne og opgaverne er fordelt på forhånd.
- Sørg for at have splitter og andet der skal bruges ombord klar, så det er lige til at gå til.
- Læg masten på mastevogn, saml fald og andre liner om bunden af masten, så der er styr på dem, og kør masten til området ved mastekranen.
- Ved anvendelse af marinaens fleksible "saksemastevogn" undgås tungt løft af masten.

Ved mastekranen

- Justér bådens placering, så mastesporet / mastehullet ombord er cirka ½-1 meter på den ene eller anden side af mastekranens lodrette søjle (set vinkelret fra mastekranen ud over kajkanten), alt efter om der løftes på forkant eller bagkant af masten, sådan at løftearmen / kæden går fri af salingerne.
- Hvis salingerne er vinklet bagud, eller hvis masten er designet krum, løfter du masten på dens forkant; så er du sikker på, at løftearmen / kæden går fri af salingerne. I dette tilfælde placerer du båden, så mastesporet / mastehullet ombord ligger "bagud" i forhold til mastekranens søjle.
- Træk båden godt ind til kajen og sikr positionen med nogenlunde stramme fortøjninger og spring både for og agter, således at båden ikke kan flytte på sig undervejs i processen.

Indstil kranen

- Find fjernstyringen frem. Den ligger i skabet på mastekranen. Koden til skabet er **114**. Indstil koden på drejeknappen. Åbn skabet ved at trykke døren lidt ind og samtidig dreje den sorte ring med uret. Se også skiltet på skabet.

- Tag med det samme remmen til fjernstyringen om nakken, så den ikke kan falde i vandet. En fjernstyringsvandgang koster en firecifret regning fra marinaen.
- Dernæst sikrer du dig, at nødstoppet på kranen **ikke** er trykket ind. Det samme gælder nødstoppet på fjernstyringen. Det gøres ved at dreje nødstoppet lidt med / mod uret, så det klikker ud.
- På mastekranen er et skilt, der forklarer hvad de forskellige knapper på fjernstyringen bruges til – se også billedet her.
- Hver knap har 2 hastigheder, afhængig af hvor langt ind knappen trykkes.

Hvor højt op

- Vurdér løftearmens højde versus mastens højde.
- Hold højden så lav som muligt. Det ideelle er, at løftearmens top er lidt under mastetoppen i højde; derved undgår du at beskadige windex, vindmåler og andet grej, der er monteret i mastetoppen.
- Hvis mastekranen er samme højde som masten eller højere end masten, er det en fordel at skyde løftearmen lidt ud, så toppen af mastekranen fylder mindre (er smallere).
- For alle master, hvor mastefoden er på dækket eller på ruffet, vil mastekranens løftehøjde være tilstrækkelig, når løftearmen er i sin grundstilling; dvs. det er ikke nødvendigt at skyde løftearmen ud.
- For høje master og gennemgående master hvor mastefoden står på kølen, vurderer du løftehøjden sammenholdt med hvor højt løftepunktet på masten skal være, sådan at der er løftehøjde nok til at løfte masten ombord og ned gennem mastehullet i ruffet.
- **NB!** Udskuddet må ikke justeres, når der hænger en mast i kranen.

Hvor langt ud

- Vurdér løftearmens skråstilling versus bådens bredde, dvs. hvor langt løftearmen skal fældes udad.
- Via fjernstyringen drejer du løftearmen ud over mastehullet / mastespolet.
- Justér skråvinklen, så krankrogen hænger lodret lige over mastehullet / mastespolet.
- Den gule knap fælder kranarmen udad, den blå knap løfter kranarmen indad.
- Bevar den valgte skråstillings-vinkel gennem hele resten af arbejdet, indtil masten er monteret på båden. Det betyder, at masten på mastevognen skal placeres sådan ved mastekranen, så løfteudstyret nemt kan sættes på krankrogen uden at ændre skråstillings-vinklen.

Bring masten til mastekranen og hug an

- Brug fjernstyringen til at dreje mastekranen om til masten.
- Kør masten på mastevognen ind under kæden, så krankrogen er lige over det punkt på masten, som du ønsker at løfte masten i.
- Punktet er der, hvor masten er tungere i bunden end i toppen, når den løftes. Jo højere oppe, jo mere stabilt løft.
- Mastekran-krogen / anhugget på masten skal være mellem forstaget og mastekranen; det vil sige, at forstaget skal være længst væk fra mastekranen, så mastekranen kan drejes ind over land, efter at masten er monteret, uden at komme i "karambolage" med forstaget.
- Tjek også, at alle fald m.v. er trukket ned på den rigtige side af salingerne (ellers bliver det bøvl, når først masten er rejst).
- Hvis båden har ét sæt salinger, er det oftest velfungerende og også nemmest, at man bruger stroppen til at løfte masten: Læg stroppen om masten lige under salingerne og sæt den i krogen. Tjek, at masten faktisk er tungest i bunden, når den løftes i det punkt.
- Hvis båden har mere end ét sæt salinger, kan det være en fordel at bruge marinaens løfteanordning til at løfte masten i. Justér, så åbningen i udstyret passer til mastetykkelsen (du "prøver det på" masten; der er 2 størrelser: med og uden indlæg).
 - Sæt udstyret på, så nylon-beslaget er nederst. Vanter, stag m.v. skal løbe uden for beslaget, ikke ind igennem.
 - Den blå styreline skal vende nedad mod mastefoden. Gul og rød line føres ned sammen med den blå. De skal ikke strammes, blot føres ned og fæstnes, så der er styr på dem.
 - Se også separat vejledning på Guldborgtools hjemmeside
[Guldborgtool – Guldborgtool er et nyudviklet værktøj til sikker og enkel påmontage og afmontage af master på sejlskibe](#) og på youtube [Guldborgtool mast montage](#)
 - Sæt mastekranens krog i løfteanordningen.

Løft masten og bring den ombord

- Med fjernbetjeningen kører du dernæst stille krogen opad i et løft. En styrer kranen, en styrer forstaget, en styrer mastebunden, en stabiliserer masten ved salingerne, så den ikke roterer.
- Sæt mastefoden i "hunden", så den støtter dér og kan køres rundt. ("Hunden" er et bildæk med hjul under)
- Styr enderne af stag og vanter, så vantskruerne ikke slæber mod jorden – de bliver skæve og slidte af at slæbe.
- Løft masten så højt, at den bekvemt hænger næsten lodret – det giver den nemmeste styring.

- Drej mastekranen rundt til kajkanten, stille. En styrer kranen, en styrer forstaget, en styrer hækstaget, en styrer mastefoden og "hunden" den står på.
- Løft masten ud over båden og sæt den i mastesporet / ned gennem mastehullet. Igen, hver person har sin del at styre.
- Ved gennemgående mast sender du en ned om læ for at styre bunden af masten sikkert på plads i mastesporet dernede.

Fastgør masten ombord

- Nu skal de splitter og værktøj bruges, som er lagt frem.
- Montér forstaget i stævnen. Montér hækstaget. Montér topvanterne.
- Sænk mastekranens krog, stille.
- Åbn løfteanordningen med den røde line.
- Styr løfteanordningen med den blå line. Træk det væk fra masten.
- Drej mastekranen væk.
- Montér resten af vanterne osv., så masten står stabilt.

Oprydning

- Så er der oprydning:
- Kør mastekrogen ned og hæng den på plads på kranen i stroppen.
- Sving mastekranen ind over kajkanten.
- Når du er helt færdig, tryk da det røde nødstop ind på fjernbetjeningen, så der spares på det interne batteri.
- Læg fjernstyringen på plads i skabet og sæt kodelåsen på et vilkårligt tal.
- Flyt båden væk fra mastekranen og om på plads, så den næste kan komme til.

Juni 2024